

Minister van Justitie en Veiligheid

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtshandhaving en
Criminaliteitsbestrijding
Strafrechtelijke handhaving

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum
25 november 2024

Onze referentie
5926007

nota

Openbaar Ministerie aanwijzing zelfmelden, medewerking en zelfonderzoek

Bijlage(n)

1. Openbaar Ministerie aanwijzing zelfmelden, medewerking en zelfonderzoek
2. Aanbiedingsbrief Tweede Kamer omtrent Openbaar Ministerie aanwijzing zelfmelden, medewerking en zelfonderzoek

1. Aanleiding

De aanleiding van deze nota is om te voldoen aan een toezegging van u aan het lid Nispen (SP) tijdens het tweeminutendebat over ondermijning op 26 september 2024. De aanwijzing van het Openbaar Ministerie over zelfmelden, medewerking en zelfonderzoek is vastgesteld door het College van procureurs-generaal. Conform uw toezegging aan Kamerlid Van Nispen is het voorstel om de aanwijzing met de Tweede Kamer te delen voordat deze in werking treedt. De beoogde ingangsdatum is 1 januari 2025.

2. Geadviseerd besluit

Instemmen met de verzending van bijgevoegde Kamerbrief en de aanwijzing.

3. Kernpunten

Er wordt naar aanleiding van de toezegging afgeweken van de gebruikelijke procedure: de aanwijzing wordt vóór de inwerkingtreding gedeeld met de Tweede Kamer, in plaats van pas openbaar gemaakt bij de inwerkingtreding. Dit gebeurt vanwege de toezegging aan Kamerlid Van Nispen (SP) en in overleg met het Openbaar Ministerie. Deze procedure is uitzonderlijk.

4. Toelichting

In 2020 verrichtte de VU, in opdracht van het WODC, onderzoek naar zelfonderzoek en zelfmelding door bedrijven bij financieel-economische criminaliteit. Het onderzoeksrapport werd op 21 februari 2023 aan de Kamer aangeboden, gevolgd door de beleidsreactie op 26 februari 2024. In de beleidsreactie wordt aangegeven dat nadere regulering van zowel zelfonderzoek als zelfmelding wenselijk is, en dat hiervoor breed draagvlak bestaat bij deskundigen en belanghebbenden. Er wordt gestreefd naar het verlagen van de drempel voor bedrijven en andere rechtspersonen om een zelfmelding bij het Openbaar Ministerie te doen, met de verwachting dat regulering de rechtszekerheid vergroot, wat zal leiden tot meer meldingen. Tegelijkertijd wordt het belangrijk geacht dat regulering transparantie biedt over hoe zelfmeldingen en de mate van medewerking aan strafrechtelijk onderzoek door het Openbaar Ministerie worden meegewogen. Het Openbaar Ministerie heeft op eigen initiatief een aanwijzing opgesteld over zelfmelden, medewerking en zelfonderzoek, en

inmiddels is deze ook vastgesteld. Het is het voornemen om de aanwijzing per 1 januari 2025 in werking te laten treden.

4.1. Politieke context

Er zijn verschillende initiatieven en vragen geweest rondom het onderwerp zelfonderzoek en zelfmelding in de context van (financieel-economische) criminaliteit. Zo werd er een motie ingediend door Groothuizen (D66) en Van Nispen (SP) met het verzoek om de voor- en nadelen van zelfonderzoek onafhankelijk te laten onderzoeken, inclusief de betrouwbaarheid en bruikbaarheid voor opsporingsinstanties en het Openbaar Ministerie, en de mogelijkheid tot regulering. Daarnaast vroeg Van Nispen (SP) in een andere motie om overleg met het Openbaar Ministerie over de wenselijkheid van een aanwijzing voor zelfonderzoek en zelfmelding. Tevens werden er Kamervragen gesteld over de betrouwbaarheid, volledigheid en wenselijkheid van zelfonderzoek, de rol van advocaten van bedrijven, en de vraag of er sprake is van klassenjustitie. De Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) heeft in haar evaluatie van het Anti-corruptieverdrag aanbevolen om duidelijk beleid en richtlijnen voor zelfonderzoek op te stellen.

4.2. Juridische overwegingen

Het Openbaar Ministerie is bevoegd om een aanwijzing op te stellen binnen zijn eigen bevoegdheden. Het Openbaar Ministerie heeft ons de gelegenheid geboden om op de conceptaanwijzing te reageren, en wij hebben hiervan gebruikgemaakt voordat de aanwijzing werd vastgesteld.

4.3. Krachtenveld

Betrokken beroepsorganisaties hebben de gelegenheid gekregen om ambtelijk te reageren op de conceptaanwijzing opgesteld door het Openbaar Ministerie. Voor deze brief heeft afstemming plaatsgevonden binnen de Directie Rechtshandhaving en Criminaliteitsbestrijding en het Openbaar Ministerie.

4.4. Implementatie

De aanwijzing van het Openbaar Ministerie treedt per 1 januari 2025 in werking.

4.5. Ontwikkelingen hiervoor

In de beleidsreactie is aangegeven dat aanvullende regulering voor zelfonderzoek en zelfmelding wenselijk is in de strafrechtelijke aanpak van financieel-economische criminaliteit. Er is brede steun voor deze regulering onder deskundigen en belanghebbenden. Door zelfonderzoek en zelfmelding te stimuleren, wordt de drempel voor bedrijven en rechtspersonen verlaagd om melding te maken bij het Openbaar Ministerie. Dit verhoogt de rechtszekerheid en moedigt vaker meldingen aan. Bovendien bevordert de regulering de transparantie over hoe het Openbaar Ministerie zelfmeldingen en medewerking aan onderzoeken weegt.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

5.1. Toelichting

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtshandhaving en
Criminaliteitsbestrijding
Strafrechtelijke handhaving

Datum
25 november 2024

Onze referentie
5926007